

רשומות

הצעות חוק

ה מ מ ש ל ה

20 בפברואר 2012

658

כ"ז בשבט התשע"ב

עמוד

הצעת חוק הרשות הלאומית למלחמה בסמים (תיקון מס' 3) (הרחבת תפקידי הרשות לעניין שימוש לרעה באלכוהול), התשע"ב-2012	372
הצעת חוק שחרור על-תנאי ממאסר (תיקון מס' 13) (הרכב ועדת שחרורים מיוחדת בעניין אסיר שנשפט בבית משפט צבאי), התשע"ב-2012	374

הצעת חוק הרשות הלאומית למלחמה בסמים (תיקון מס' 3) (הרחבת תפקידי הרשות לעניין שימוש לרעה באלכוהול), התשע"ב-2012

1. תיקון שם החוק בחוק הרשות הלאומית למלחמה בסמים, התשמ"ח-1988¹ (להלן – החוק העיקרי), בשם החוק, במקום "הרשות הלאומית למלחמה בסמים" יבוא "הרשות הלאומית למלחמה בסמים ובשימוש לרעה באלכוהול".
2. תיקון סעיף 1 בסעיף 1 לחוק העיקרי – (1) לפני ההגדרה "השר" יבוא:
- "אלכוהול" – משקאות משכרים כהגדרתם בפקודת המשקאות המשכרים (ייצור ומכירה)², לרבות כוהל אתילי, אתנול, אתיל אלכוהול למעט סמים ותרופות המוכנים או נמכרים על ידי רוקח";
- (2) בהגדרה "שימוש לרעה בסמים", אחרי "לרעה בסמים" יבוא "או באלכוהול" ובסופה יבוא "וכל עשייה הקשורה באלכוהול הנוגדת את הוראות הדין".
3. תיקון סעיף 2 בסעיף 2 לחוק העיקרי, אחרי "בסמים" יבוא "ובשימוש לרעה באלכוהול".
4. תיקון סעיף 5 בסעיף 5 לחוק העיקרי – (1) בסעיפים קטנים (א) ו-(ב)(1), (3), (5), (7) עד (10) ו-(12), אחרי "בסמים" יבוא "ובאלכוהול";
- (2) בסעיף קטן (ב) – (א) בפסקה (4), אחרי "הסמים" יבוא "והאלכוהול";
- (ב) בפסקה (6), אחרי "סמים" יבוא "ואלכוהול".
5. תיקון סעיף 6 בסעיף 6(ד) לחוק העיקרי, אחרי "בסמים" יבוא "ובשימוש לרעה באלכוהול".
6. תיקון סעיף 23 בסעיף 23(א) לחוק העיקרי, אחרי "בסמים" יבוא "או באלכוהול" ובמקום "ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת" יבוא "ועדת הפנים והגנת הסביבה של הכנסת".

ד ב ר י ה ס ב ר

להיאבק בתופעת האלימות בחברה הישראלית, הנחה ראש הממשלה להעביר גם את נושא הטיפול במשקאות חריפים משכרים לטיפול הרשות.

לפיכך, מוצע לתקן את שם החוק באופן שיגדיר נכונה את תחום הסמכויות והפעולה של הרשות ל"חוק הרשות הלאומית למלחמה בסמים ובשימוש לרעה באלכוהול, התשמ"ח-1988" ואת שם "הרשות הלאומית למלחמה בסמים" ל"רשות הלאומית למלחמה בסמים ובשימוש לרעה באלכוהול".

בהתאם לכך, יש לתקן את סעיף ההגדרות בחוק, ולהוסיף את ההגדרה "אלכוהול" וכן לתקן את ההגדרה "שימוש לרעה בסמים".

חוק הרשות הלאומית למלחמה בסמים, התשמ"ח-1998 (להלן – החוק), חוקק במטרה להתמודד עם נגע השימוש לרעה בסמים ובמטרה להקנות תכנית פעולה משולבת בין כל הגורמים הממלכתיים והציבוריים שעוסקים בהתמודדות זו. החוק הקים את הרשות הלאומית למלחמה בסמים (להלן – הרשות) שבה פועלים נציגי המשרדים המופקדים על הטיפול במגוון היבטים, כגון החינוך, הבריאות, הרווחה ואכיפת החוק. בפועל, עסקה הרשות בעשור האחרון גם בתחום השימוש לרעה באלכוהול.

ביום כ"ז באייר התשס"ה (5 ביוני 2005) התקבלה החלטה מס' 3687 של הממשלה ובה, במסגרת החלטתה

¹ ס"ח התשמ"ח, עמ' 90; התשס"ד, עמ' 14.

² דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 4, עמ' 74.

7. בסעיף 27 לחוק העיקרי, במקום "ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת" יבוא "ועדת הפנים והגנת הסביבה של הכנסת".
8. בפקודת העיריות³ –
- (1) בסעיף 149יא(ב)(6), במקום "הרשות הלאומית למלחמה בסמים" יבוא "הרשות הלאומית למלחמה בסמים ובשימוש לרעה באלכוהול";
- (2) בסעיף 249(32), במקום "הרשות הלאומית למלחמה בסמים" יבוא "הרשות הלאומית למלחמה בסמים ובשימוש לרעה באלכוהול".
9. בפקודת הסמים המסוכנים [נוסח חדש], התשל"ג–1973⁴, בסעיף 36 פ –
- (1) בסעיף קטן (ב), במקום "הרשות הלאומית למלחמה בסמים" יבוא "הרשות הלאומית למלחמה בסמים ובשימוש לרעה באלכוהול";
- (2) בסעיף קטן (ב)(2), בכל מקום, במקום "הרשות הלאומית למלחמה בסמים" יבוא "הרשות הלאומית למלחמה בסמים ובשימוש לרעה באלכוהול".
10. בחוק הפיקוח על מוסדות לטיפול במשתמשים בסמים, התשנ"ג–1993⁵ –
- (1) בסעיף 2(ב), במקום "הרשות הלאומית למלחמה בסמים" יבוא "הרשות הלאומית למלחמה בסמים ובשימוש לרעה באלכוהול";
- (2) בסעיף 14(ב), במקום "הרשות הלאומית למלחמה בסמים" יבוא "הרשות הלאומית למלחמה בסמים ובשימוש לרעה באלכוהול".

ד ב ר י ה ס ב ר

והתקנות (סעיף 27) ולקבוע כי השר, יוכל לקבוע בתקנות הוראות לעניין מידע וסודיות, וראש הממשלה יהיה רשאי להתקין תקנות בכל עניין הנוגע לביצוע החוק, באישור ועדת הפנים והגנת הסביבה של הכנסת, זאת במקום באישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת כפי שקבוע בחוק כיום.

כפועל יוצא מתיקון שם החוק והוספת השימוש לרעה באלכוהול לתפקידי הרשות, יש צורך בתיקון החוקים המאזכרים את החוק או את הרשות.

בנוסף, מאחר שנושא השימוש לרעה באלכוהול מצוי במסגרת עבודתה של ועדת הפנים והגנת הסביבה של הכנסת, מוצע לתקן את סעיף 23 לחוק ואת סעיף הביצוע

³ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 8, עמ' 197; ס"ח התשע"א, עמ' 981.

⁴ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 27, עמ' 526; ס"ח התשע"א, עמ' 943.

⁵ ס"ח התשנ"ג, עמ' 126; התשס"ד, עמ' 14.

הצעת חוק שחרור על-תנאי ממאסר (תיקון מס' 13) (הרכב ועדת שחרורים מיוחדת בעניין אסיר שנשפט בבית משפט צבאי), התשע"ב-2012

1. תיקון סעיף 33 בחוק שחרור על-תנאי ממאסר, התשס"א-2011¹, בסעיף 33(א)(4), הסיפה החל במילים "ולעניין דיון" – תימחק.

ד ב ר י ה ס ב ר

(פורסם בס"ח התשס"ז, עמ' 36), תיקן סעיף זה וקבע, כי בדיונים בעניינם של אסירים שנשפטו בבית משפט צבאי וששר הביטחון הוא שנותן את חתימת הקיום להחלטות נשיא המדינה לקצוב את עונשם, נחוצה השתתפותו של ראש מדור חנינות בפרקליטות הצבאית הראשית, שהוא הגורם הצבאי המקביל לממונה על מחלקת החנינות במשרד המשפטים, ולכן הוא שישב בוועדה במקום הממונה על מחלקת החנינות במשרד המשפטים.

מאחר שלא קיימת כיום הצדקה מהותית לקיומם של הליכים שונים בין אסירים שנשפטו בבית המשפט הצבאי בלוד ובין אסירים שנשפטו בעבירות דומות בבתי המשפט האזרחיים בישראל, ובפרט מאחר שבית המשפט הצבאי בלוד אינו קיים עוד והליכים משפטיים כאמור מתקיימים כיום בבתי המשפט האזרחיים בישראל, מוצע ליצור מנגנון זהה של בדיקה וטיפול בבקשות חנינה וההקלה בעונש של אסירים ולהעביר את הסמכות לחתימת קיום כאמור תעבור משר הביטחון אל שר המשפטים.

לצורך כך, ובהתאם לכוונה להעביר את הטיפול בנושא בכללותו לגורמי משרד המשפטים נדרש לתקן קודם כל את הרכבה של ועדת השחרורים המיוחדת ולהשוותה להרכב המקובל בנושא זה לגבי כלל האסירים. לפיכך, מוצע לתקן את סעיף 33(א)(4) לחוק שחרור על-תנאי ממאסר ולמחוק את הסיפה שלו לעניין זהות החבר הרביעי בוועדת השחרורים שהוא כיום ראש מדור חנינות ועיון בעונש בפרקליטות הצבאית הראשית, כך שגם לגבי אסירים שנידונו בבית המשפט הצבאי בלוד – יהיה חבר הוועדה כאמור נציג מחלקת חנינות במשרד המשפטים.

חלק ב' לתקנות ההגנה (שעת חירום), 1945 (להלן – תקנות ההגנה), מסדיר את נושא הקמתם של בתי משפט צבאיים והפעלתם. מכוח תקנות אלה פעל בית המשפט הצבאי בלוד, שבו נשפטו נאשמים שהוּאשמו בעבירות בעלות אופי ביטחוני. בית משפט צבאי זה פעל עד שנת 2000, וכיום מוחזקים בבתי הסוהר בישראל קרוב ל-30 אסירים שנשפטו בו.

חוקי-סוד: נשיא המדינה, מעניק לנשיא המדינה סמכות להקל בעונשם של אסירים אלה. סמכות מקבילה בנושא זה קיימת גם לרמטכ"ל, לפי תקנה 55 לתקנות ההגנה. הלכה למעשה, מופנות הבקשות לחנינה אל נשיא המדינה, ומטופלות כמקובל בערוץ זה.

במהלך השנים התפתח נוהג ולפיו חתימת הקיום על החלטות נשיא המדינה להקלה בעונש, המתחייבת בהתאם לסעיף 12 לחוק סוד: נשיא המדינה, לגבי אסירים שנשפטו בבית המשפט הצבאי – נעשית על ידי שר הביטחון (בדומה לחתימה על הקלה בעונשם של חיילים שנשפטו בבית דין צבאי), ולא על ידי שר המשפטים, כמקובל לגבי החלטות אלה לגבי אסירים שנשפטו בישראל. בהתאם לכך, בקשות לחנינה או להקלה בעונש של אסירים אלה מועברות אל נשיא המדינה באמצעות שר הביטחון, מלוות בהמלצת הרמטכ"ל.

סעיף 33 לחוק שחרור על-תנאי ממאסר, התשס"א-2001 (להלן – חוק שחרור על-תנאי ממאסר), מקים ועדת שחרורים מיוחדת שמוסמכת להמליץ לנשיא המדינה בעניין קציבת עונשם של אסירי עולם וקובע את הרכבה. חוק שחרור על-תנאי ממאסר (תיקון מס' 8) התשס"ז-2007

¹ ס"ח התשס"א, עמ' 410; התשס"ח, עמ' 718.